

SPIS TREŚCI

Rozdział 1 DWA NARODY. MITY O PANOWANIU I NIEWOLI	9
1. „Bydłęta”	9
2. O czym jest ta książka? Historia wyzysku i oporu, mitologia panowania	13
3. Przekleństwo chama	16
4. Wandalowie i Sarmaci, czyli pierwsza teoria najazdu. Jak król Genzeryk został królem Gąsiorkiem	23
5. Teoria najazdu, odsłona druga: pańszczyzna nam przyrodzona	31
6. Teoria najazdu jako nauka.	36
 Rozdział 2 POCZĄTKI (DO XIV W.)	48
1. Kwiecik	48
2. Wczesne państwo: zbudowane na przemocy i podboju ..	53
3. Mechanizm pierwszego państwa	60
4. Czego nie wiemy	69
5. Powinności	72
 Rozdział 3 MELIORATIONE TERRE (DO 1520 R.)	78
1. Ściąłem go	78
2. Mechanizm kolonizacji: od eksploatacji arbitralnej do racjonalnej	82
3. Ile zabierano? Anatomia powinności	86
4. Sąd pański i królewski, czyli dynamika panowania	90
5. Ekonomia i rodzina. Miasta i Żydzi	97
6. Przywileje. Racjonalność opresji	103
 Rozdział 4 PRZYKRĘCANIE ŚRUBY. 1520–1768	112
1. Bicie polskim sposobem	112

2. „Słodkiej używać z rozkoszą spokojności”. Sielanka szlacheckiego bytowania	117
3. Ziemiańskie podręczniki gospodarowania. Nadzorować i karać	126
4. Opór i zbiegostwo	134
5. Lamenty i supliki.	143
6. „Rzecz ruchoma”. Handel chłopami i dobrowolne poddaństwo.	155
7. Ekonomia folwarku. Fundament władzy	165
8. Ludowa biopolityka. Gromada, rodzina, demografia. Solidarność i jej brak	178
9. „Przełożeni nad ludźmi bogowie są ziemscy”, czyli dyskurs zniewolenia.	191
10. Przemoc i bunt	201
11. Miasta i Żydzi	220
12. Było lepiej czy gorzej niż na Zachodzie? Los peryferii. . .	232
Rozdział 5 KONIEC NIEWOLI 1768–1864	240
1. Marzenie o awansie.	240
2. Irokezi Europy. Oświeceniowa krytyka Rzeczypospolitej	247
3. Obrońcy pańszczyzny. Argumenty starego porządku ..	256
4. Oświeceniowi reformatorzy. Wielka retoryka, mikra polityka	262
5. Reformy i opór	272
6. Czy zaborca przyniósł wolność?	282
7. Księstwo i królestwo, czyli święte prawo własności. . .	288
8. Przemysł pańszczyźniany. Proletariat i Żydzi.	303
9. „Skargę każę ci na dupie przykleić”. Nędza, przemoc i bunt.	318
10. Demokraci i lud.	329
Rozdział 6 KAPITALIZM NA PERYFERIACH 1864–1944	344
1. Przemysł. „Opieka” i protest	344
2. Gnoje i kałuże. Miasto i służba	360
3. Wieś i ziemia. Dziedzictwo poddaństwa. Życie i śmierć	369
4. Emigracja. „Na to gospodarstwo, co mamy w kraju, można się wysrać tysiące razy”	382
5. „Dwie cywilizacje”. Inteligencja i lud. Radykałowie . . .	394

6. Rewolucja. „Przelew krwi bratniej”	409
7. Antysemityzm	431
8. Wielkość i nędza drugiej Rzeczypospolitej	445
Rozdział 7 PRL. WYZYSK W IMIĘ PARTII 1944–1989 . . .	477
1. Władza i protest w fabryce. Przywilej elity	477
2. Reforma rolna i kolektywizacja	497
3. Awans	511
ZAKOŃCZENIE. PRZEMOC I EMANCYPACJA.	524
JAK TRZEBA NAPISAĆ <i>LUDOWĄ HISTORIĘ POLSKI?</i>	
ESEJ O METODZIE	533
1. Zwyczajna historia z przeszłości	533
2. Marksizm i reakcja w polskiej historiografii	536
3. Nietzsche, White, Foucault: koniec historiografii nieświadomej.	544
4. Polscy historycy: pozytywizm naiwny kontra postmodernizm	553
5. Howard Zinn, czyli lekcja historii krytycznej	562
6. <i>Ludowa historia Polski</i> : projekt	567
PODZIĘKOWANIA	573
PRZYPISY.	574
BIBLIOGRAFIA	634
INDEKS OSÓB	664